

ՀԱԿՈՐՅԱՆ ՌՈՒԶԱՆՆԱ

Կրթությունը որպես մարդու հիմնարար իրավունք և հասարակության առաջընթացի երաշխիք (հողվածը նվիրվում է Գավառի պետական համալսարանի հիմնադրման 30-ամյակին) 26

1. ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԷՖԵՆԴՅԱՆ ՊԱՐՈՅՐ, ԱՎԱԳՅԱՆ ՄԱՐՏԻՆ, ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ՏԻԳՐԱՆ	
Գյուղատնտեսական նշանակության հողատեսքերի փաստացի օգտագործման մոնիթորինգի և հողային ռեսուրսների հաշվառման առկա խնդիրները Արարատի մարզում	44
ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԼՈՒՍԻՆԵ, ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆ, ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ՄԱՐԻՆԵ	
Մոդելավորված էպիլեպսիանման նոպաներով հյուսվածքներում էներգետիկ նյութափոխանակության ռեակցիաների ֆունկցիոնալության վերլուծություն	54
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ԼԻԱՆԱ, ՀԱԿՈՐՅԱՆ ԱՆՈՒՇ, ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ԳԱՅԱՆԵ, ԵՐԻՔԵԿՅԱՆ ՍՊԱՐՏԱԿ, ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՎԱԼԵՐԻ	
Թափառող շների հելմինթոզների տարածվածությունը Երևան քաղաքում	65

2. ՖԻԶԻԿԱՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄԱՍՏՈՅԱՆ ԿԱՐԵՆ

Թվային պատկերների համեմատական վերլուծություն իրականացնող համակարգի մշակում	75
ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ ԱՆՆԱ, ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ, ԿՈՒՏՈՒԶՅԱՆ ԱՂԱՎՆԻ	
Սպեկտրալ փուլի շեղումների և աղավաղումների ազդեցությունը գերկարճ իմպուլսի տեսքի վրա	87
ՇԵԿՅԱՆ ԱՐՏՅՈՄ	
Առաձգական անշարժ կիսատարածության և պտտվող կոշտ գլանի կոնտակտային փոխազդեցության խնդրի մասին	97

3. ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԱԿԱՆ, ԱՍՏՎԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԹՈՒՆՅԱՆ ՎԱԼԵՐԻ

Ռուս-հայկական հարաբերությունների պատմությունից.

միջեր և փաստեր 106

ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ՔՆԱՐԻԿ

Ռամկավար ազատական կուսակցության գործունեությունը Հայաստանի

Երրորդ Հանրապետությունում116

ԶԼՈՏՆԻԿՈՎ ԱՆԱՏՈԼԻ

Միգրացիան Բելառուսի հայկական սփյուռքի ձևավորման հարցում134

ՄԻՆԱԿՈՎ ԻԼՅԱ

Սոցիալ-մշակութային հիշողության արժեքային հիմքը 143

4. ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ ՍԱՄՎԵԼ, ՍԱՐԳՍՅԱՆ ԱԼԼԱ

Ֆինանսական ապահովվածության հիմնահարցերը և ֆինանսական

ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության բարձրացման

ուղիները Գավառ համայնքում՝ համայնքների

խոշորացման համատեքստում 150

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԼՅՈՒԴՄԻԼԱ

Կառուցվածքային բարեփոխումների դերը և անհրաժեշտությունը Հայաստանի

տնտեսության ներառական աճի ապահովման համատեքստում 162

ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ ԳԱՅԱՆԵ

Լիզինգը որպես նորամուծական ծրագրերի ֆինանսավորման աղբյուր 176

ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ ՆԵՐՍԵՍ

Գյուղատնտեսության ապահովագրության պիլոտային ծրագրի

արդյունավետության գնահատումը ՀՀ-ում 188

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ՄԱՐԵ

Ներքին վերահսկողության առկա հիմնախնդիրները ՀՀ առևտրային

կազմակերպություններում և դրանց լուծման ուղիները միջազգային փորձի

համատեքստում 198

ՍԱՀԱԿՅԱՆ ՌՈՒԶԱՆ

Արտարժույթային ռիսկի կառավարման ժամանակակից մեթոդները ՀՀ

առևտրային բանկերում 217

ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ՀԱԿՈՔ, ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՆԻՆԱ

Պարենամթերքի հիմնական տեսակների ինքնաբավության հարցերը Հայաստանում	230
ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՎԱԼԵՐԻ, ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ ԷԴՈՒԱՐԴ, ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆ, ԹԵՐԶՅԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	
COVID-19-ի տարածման բազմագործոն վերլուծություն	241

5. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՎԱԶԱԳԱՆ

Համաչափությունը «Սասնա ծռեր» էպոսում	257
--	-----

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՎԱԶԱԳԱՆ, ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ԱՐԱ, ԻՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ ՆԱԻՐԱ, ՆԱԶԱՐՅԱՆ ԱՆԻ

Ծիծաղի առանձնահատկությունները «Սասնա ծռեր» էպոսում.....	283
---	-----

ՂԱՐԻՔՅԱՆ ԱԼԻՆԱ

Կանանց նվիրագործման ծեսի արտահայտությունը «Սասնա ծռեր» էպոսում.....	310
--	-----

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՍՈՒՍԱՆՆԱ, ՊԱՐՈՆՅԱՆ ՆԱԻՐԱ

Փոխառությունները Կոստանդին Երզնկացու տաղերում	330
---	-----

ՍԱՐԳՍՅԱՆ ՌՈՒԶԱՆՆԱ

Ուսանողների հաղորդակցման հմտությունների զարգացումը տնտեսագիտական համալսարանում ռուսաց լեզվի դասին և «Moodle» հեռավար ուսուցման համակարգի հնարավորությունները	344
--	-----

ՄԵԴՅՈՒԼՅԱՆՈՎԱ ՎԱՍԻԼԻՆԱ

Բայի տիպի դերը ճապոներենի քերականական իմաստաբանության մեջ (ըստ ներկա շարունակական ժամանակաձևի)	358
---	-----

ԳԼԱԴԿՈ ՄԱՐԻՆԱ

Խաղային մոդելների տեքստի ձևավորման ներուժը ռադիո դիսկուսում	373
---	-----

ԴՈՒՐՈՎՉԵՆԿՈ ԵԼԵՆԱ

Պաշտոնական հաղորդակցության մեջ հաղորդակցման հեռավորության խախտումները	386
--	-----

ՄՈՐՈԶ ԵՎԳԵՆԻ

Շարահյուսական միավորների համադրական կառույցների ուսումնասիրություն /անգլերեն և բելառուսերեն ստորոգելի երկրորդական նախադասությունների հիման վրա/	398
---	-----

ԲԵԿՐԵԵՎԱ ՅՈՒԼԻԱ

Բայ-ստորոգյալի իմաստից բխող ազենտի առանձնահատկությունների
գնահատում 408

ՄԿՐՏՁՅԱՆ ՍԻՐԱՆՈՒՅՇ

Սոցիալական մեդիային առնչվող ֆրանսերեն փոխառությունները
անգլերենում 417

6. ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱԴԱՄՅԱՆ ՆԵԼԼԻ

Հանրակրթական բարեփոխումներին բուհի արձագանքի անհրաժեշտության
և հնարավորության մասին 426

ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ, ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ ԳԱԳԻԿ, ՍԵՐՈԲՅԱՆ ԵՐՎԱՆԴ

Մաթեմատիկայի և ֆիզիկայի դպրոցական դասընթացում վեկտորների
որոշ կիրառությունների մասին 435

ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ ԳԱԳԻԿ, ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ, ՍԱՐԳՍՅԱՆ ՍԱՄՎԵԼ

Գեղեցիկի ձևավորումը մաթեմատիկական և ֆիզիկական խնդիրների
ուսուցման գործընթացում 446

7. ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՀՐԱՆՈՒՇ, ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՌՈՒԶԱՆՆԱ

ՀՀ Սահմանադրությամբ Ազգային ժողովի պատգամավորին ներկայացվող
պահանջների վերանայման մասին 457

CONTENTS

HAKOBYAN RUZANNA

Education as a Fundamental Human Right and Guarantee for Society Progress
(The article is dedicated to the 30th anniversary of foundation of
Gavar State University)..... 26

1. NATURAL SCIENCES

EFENDYAN PARUYR, AVAGYAN MARTIN, HOVHANNISYAN TIGRAN

Existing Problems of Monitoring the Actual Use of Agricultural Land
and Accounting for Land Resources in Ararat Marz44

SIMONYAN LUSINE, SIMONYAN ARMEN, HOVHANNISYAN MARINE

Analysis of the Functioning of Energy Metabolism Reactions in Tissues with
Simulated Epileptiform Seizures 54

GRIGORYAN LIANA, HAKOBYAN ANUSH, PETROSYAN GAYANE, YERIBEKYAN SPARTAK, GRIGORYAN VALERY

Distribution of Helminthofauna of Stray Dogs in Yerevan City 65

2. PHYSICAL, MATHEMATICAL AND TECHNICAL SCIENCES

MASTOYAN KAREN

Development of a System for Comparative Analysis of Digital Images 75

AVETISYAN ANNA, AVETISYAN VARDAN, KUTUZYAN AGHAVNI

The Influence of Spectral Phase Variations and Distortions on the
Ultrashort Pulse Profile 87

SHEKYAN ARTYOM

On the Contact Interaction of a Motionless Elastic Half-Space with a
Rotating Rigid Cylinder..... 97

3. PHILOSOPHY, THEOLOGY AND HISTORY

TUNYAN VALERI

On the History of Russian-Armenian Relations: Myths and Facts 106

PETROSYAN KNARIK

The Activity of the Democratic Liberal Party – Ramgavar in the Third
Republic of Armenia116

ZLOTNIKOV ANATOLY

The Role of Migration in the Formation of the Armenian Diaspora in Belarus134

MINAKOV ILYA

The Value Basis of Sociocultural Memory..... 143

4. ECONOMICS**AMIRKHANYAN SAMVEL, SARGSYAN ALLA**

Issues of Financial Security and Ways of Increasing the Efficiency of Using
Financial Resources in Gavar Community in The Context of
Community Consolidation150

GEVORGYAN LYUDMILA

The Role and Necessity of Structural Reforms in the Context of Ensuring
Inclusive Growth of the Armenian Economy..... 162

HAYRAPETYAN GAYANE

Leasing as a Source of Funding for Innovative Projects..... 176

NERSISYAN NERSES

Evaluation of the Effectiveness of the Pilot (Experimental) Program in
Agricultural Insurance in the Republic of Armenia 188

KHACHATRYAN MARE

The Main Problems of Internal Control in Commercial Organizations
of the Republic of Armenia And Ways of Their Solution in the Context
of International Experience 198

SAHAKYAN RUZAN

The Modern Methods of Foreign Exchange Risk Management in Commercial
Banks of the Republic of Armenia..... 217

KHACHATRYAN HAKOB, VARDANYAN NINA

Issues of Self-Sufficiency of Main Types of Food in Armenia..... 230

**ARAKELYAN VALERI, HAYKAZYAN EDUARD, PETROSYAN ALEQSAN,
TERZIAN HARUTYUN**

Multifactoral Analysis of Distribution of Covid-19..... 241

5. PHILOLOGY**GRIGORYAN VACHAGAN**

Symmetry in the Epic "Sasna Tsrer" 257

GRIGORYAN VACHAGAN, ARAKELYAN ARA, ISKANDARYAN NAIRA, NAZARYAN ANI	
Characteristics of Laughter in "Sasna Tsrer" Epic Poems	283
GHARIBYAN ALINA	
Expression of the Ritual of Female Initiation in the Epic Poem "Sasna Tsrer"	310
GRIGORYAN SUSANNA, PARONYAN NAIRA	
Borrowings in K. Yerznkatsi's Poems	330
SARGSYAN RUZANNA	
Enhancing Students' Communication Skills in a Russian Language Class in the University of Economics and Opportunities of Moodle LMS	344
MEDZIULIANAYA VASILINA	
The Significance of a Japanese Verb Type in Grammatical Semantics (by the Example of the Present Continuous Tense Form)	358
GLADKO MARYNA	
Text-Forming Potential of Game Models in Radio Discourse	373
DUBROVCHENKO ELENA	
Violations of Communicative Distance in Official Communication	386
MAROZ YEVGENI	
Study of Comparative Corpus of Syntactic Units (A Case Study of English and Belarusian Constructions of Secondary Predication)	398
BEKREYEVA YULIYA	
Typicality Rating of an Agent's Features Inferred from Verb-Predicate Meaning.....	408
MKRTCHYAN SIRANUYSH	
Social Media Related French Borrowings in English	417

6. PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

ADAMYAN NELLI	
On the Need and Possibility of Responding to General Education Reforms by Pedagogical Universities	426
MANUKYAN VARDAN, NIKOGHOSYAN GAGIK, SEROBYAN YERVAND	
On Some Applications of Vectors in the School Course of Mathematics and Physics	435
NIKOGHOSYAN GAGIK, MANUKYAN VARDAN, SARGSYAN SAMVEL	
Formation of Beauty in the Process of Teaching Mathematical and Physical Problems	446

7. LAW

HRANUSH HAKOBYAN, RUZANNA HAKOBYAN

On the Review of Requirements Submitted to the Deputy of the National Assembly
Under the Constitution of the Republic of Armenia..... 457

СОДЕРЖАНИЕ

АКОБЯН РУЗАННА

Образование как фундаментальное право человека и гарантия прогресса общества (Статья посвящена 30-летию основания Гаварского государственного университета.) 26

1. ЕСТЕСТВЕННЫЕ НАУКИ

ЭФЕНДЯН ПАРУЙР, АВАГЯН МАРТИН, ОГАННИСЯН ТИГРАН

Актуальные проблемы учета земельных ресурсов и мониторинга угодий фактического использования, имеющих сельскохозяйственное назначение в Араратском регионе. 44

СИМОНЯН ЛУСИНЕ, СИМОНЯН АРМЕН, ОГАННИСЯН МАРИНЕ

Анализ функционирования реакций энергетического метаболизма в тканях с моделированными эпилептиформными припадками 54

ГРИГОРЯН ЛИАНА, АКОПЯН АНУШ, ПЕТРОСЯН ГАЯНЕ, ЕРИБЕКЯН СПАРТАК, ГРИГОРЯН ВАЛЕРИЙ

Распространение гельминтофауны бездомных собак в городе Ереване 65

2. ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИЕ И ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

МАСТОЯН КАРЕН

Разработка системы сравнительного анализа цифровых изображений..... 75

АВETИСЯН АННА, АВETИСЯН ВАРДАН, КУТУЗЯН АГАВНИ

Влияние вариаций и искажений спектральной фазы на профиль ультракороткого импульса..... 87

ШЕКЯН АРТЁМ

О контактном взаимодействии неподвижного упругого полупространства с вращающимся жестким цилиндром 97

3. ФИЛОСОФСКИЕ, ТЕОЛОГИЧЕСКИЕ, ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

ТУНЯН ВАЛЕРИЙ

Из истории русско-армянских отношений: мифы и факты 106

ПЕТРОСЯН КНАРИК

Деятельность демократической либеральной партии Рамкавар в Третьей
Республике Армения116

ЗЛОТНИКОВ АНАТОЛИЙ

Миграция в формировании армянской диаспоры в Беларуси 134

МИНАКОВ ИЛЬЯ

Ценностное основание социокультурной памяти 143

4. ЭКОНОМИКА

АМИРХАНИЯН САМВЕЛ, САРГСЯН АЛЛА

Основные вопросы финансовой безопасности и пути повышения
эффективности использования финансовых ресурсов в Гаваре в условиях
расширения сообществ 150

ГЕВОРГЯН ЛЮДМИЛА

Роль и необходимость структурных реформ в контексте обеспечения
инклюзивного роста экономики Армении 162

АЙРАПЕТАН ГАЯНЕ

Лизинг как источник финансирования инновационных проектов176

НЕРСИСЯН НЕРСЕС

Оценка эффективности пилотной программы сельскохозяйственного
страхования в РА188

ХАЧАТРЯН МАРЕ

Основные проблемы внутреннего контроля в коммерческих организациях
РА и пути их решения в контексте международного опыта198

СААКЯН РУЗАН

Современные методы управления валютным риском
в коммерческих банках РА217

ХАЧАТРЯН АКОБ, ВАРДАНИЯН НИНА

Вопросы самообеспечения основными видами продовольствия в Армении 230

АРАКЕЛЯН ВАЛЕРИ, АЙКАЗЯН ЭДУАРД, ПЕТРОСЯН АЛЕКСАН,

ТЕРЗАН АРУТЮН

Многофакторный анализ распространения COVID-19 241

5. ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

ГРИГОРЯН ВАЧАГАН

Пропорциональность в эпосе «Сасна Црер» («Сасунские Удальцы») 257

ГРИГОРЯН ВАЧАГАН, АРАКЕЛЯН АРА, ИСКАНДАРЯН НАИРА, НАЗАРЯН АНИ

Характеристика смеха в эпосе «Сасна Црер» 283

ГАРИБЯН АЛИНА

Проявление ритуала инициации женщин в эпосе "Сасна Црер" 310

ГРИГОРЯН СУСАННА, ПАРОНЯН НАИРА

Заимствования в стихах К. Ерзнкаци 330

САРКИСЯН РУЗАННА

Развитие коммуникативных навыков студентов на уроке русского языка в экономическом университете и возможности СДО MOODLE 344

МЕДЮЛЯНОВА ВАСИЛИНА

Значение типа японского глагола в грамматической семантике (на примере формы настоящего длительного времени) 358

ГЛАДКО МАРИНА

Текстообразующий потенциал игровых моделей в радиодискурсе 373

ДУБРОВЧЕНКО ЕЛЕНА

Нарушения коммуникативной дистанции в официальном общении 386

МОРОЗ ЕВГЕНИЙ

Сопоставительные корпусные исследования синтаксических единиц (на материале английских и белорусских конструкций вторичной предикации) 398

БЕКРЕЕВА ЮЛИЯ

Оценка типичности признаков агенса, выводимых из значения глагол-предиката 408

МКРТЧЯН СИРАНУЙШ

Французские заимствования в англоязычных социальных сетях 417

6- ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

АДАМЯН НЕЛЛИ

О необходимости и возможности отклика педагогических вузов на реформы общего образования 426

МАНУКЯН ВАРДАН, НИКОГОСЯН ГАГИК, СЕРОБЯН ЕРВАНД

О некоторых применениях векторов в школьном курсе математики и физики 435

НИКОГОСЯН ГАГИК, МАНУКЯН ВАРДАН, САРГСЯН САМВЕЛ

Формирование красоты в процессе обучения математических
и физических задач 446

7. ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

АКОБЯН ГРАНУШ, АКОБЯН РУЗАННА

О пересмотре требований, предъявляемых депутату Национального
Собрания в соответствии с Конституцией РА 457